

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Policy för skolbibliotek i Kungälv kommun kommunala grundskolor

Policy

Diarie-/dokumentnummer: KS2023/1342

Beslut: 2023-12-14 kommunfullmäktige §257/2023

Beredande politiskt organ: Beredningen för lärande och kultur

Ersätter tidigare beslut 2022-05-12 Kommunfullmäktige

Giltighetstid: 2027-12-31

Dokumentansvarig: Beredningen för lärande och kultur

Senast uppdaterad av: Nämndsekreterare

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
3. Relation till andra styrdokument	4
4. Syfte	5
5. Mål och viljeinriktning	5
6. Kungälv kommun strategiska mål	5
7. Skolbibliotek för bildning och utbildning	6
8. Nuläge	7
9. Framtida vision	7
10. Sammanfattning	7
11. Levandegöra	8
12. Uppföljning	8

1. Inledning

Beredningen för lärande och kultur har tagit fram denna skolbiblioteks Policy för Kungälv kommunens kommunala grundskolors i och med den nya skolbiblioteksutredningen. Vårt syfte är att verka för läsning och bildning i Kungälv kommunens kommunala skolor.

Policy för skolbibliotek ska gälla från 2022 och med revidering varje mandatperiod.

Skolbiblioteksverksamheten har en pedagogisk funktion vars främsta uppdrag är att genom samverkan med pedagoger:

- Bidra till att stärka elevers språkliga förmåga

Verksamheten stödjer pedagogers undervisning för att stärka elevers läs- och kommunikationsförmåga (med t.ex. text, bild, ljud och film), där alla elevens färdigheter är värdefulla, samt arbetar för att öka elevers läsintresse och för att främja läsning och tillgänglig läsning.

- Bidra till att stärka elevers digitala kompetens

Verksamheten stödjer pedagoger och elevers arbete med informationssökning, källkritik, säker internetanvändning, samt upphovsrätt och de lagar som styr vårt agerande och interagerande på internet.

- Skapa ett skolbibliotek för alla Kungälv kommunala skolor

Skolbiblioteken stödjer verksamheten att få överblick över skolans lärresurser och handleder pedagoger och användning av resurserna.

Skolbibliotekets innehåll präglas av representation av samhällets mångfald, där minoritetsgrupper får möjlighet att uppleva identifikation genom skolbibliotekets resurser. Samtidigt är resurserna anpassade till elevers olika språkliga nivå och förutsättningar (t.ex. genom flerspråkig litteratur och lättlästa alternativ).

Skolbiblioteket utgör en betydelsefull pedagogisk resurs som bidrar till elevers lärande. Några förutsättningar är särskilt viktiga för att skolbiblioteken ska kunna bidra till utveckling (exempelvis elevernas språkutveckling, läsförmåga och informationskompetens). Att kunna läsa, skriva och ha digital kompetens är en förutsättning för lärande, en demokratisk rättighet och viktigt för att kunna vara en aktiv samhällsmedborgare.

2. Begreppsdefinition

När vi fortsatt använder begreppet skolor i vår text menar vi den kommunala anpassade grundskolan och de kommunala grundskolor som finns i Kungälv kommun.

I begreppet likvärdighet menar vi att alla elever skall ha tillgång till ett skolbibliotek oavsett vilken kommunal skola man går på i Kungälv kommun. Hur verksamheten skall

utformas för att nå målet kan variera beroende på skolornas behov och förutsättningar. Det kan vara så att skolan har tillgång till ett eget skolbibliotek eller att man har gångavstånd till ett lokalt bibliotek eller att det kommer en bokbuss till skolan regelbundet.

3. Relation till andra styrdokument

Bibliotekslagen

Enligt bibliotekslagen ska kommunerna anta planer för biblioteksverksamheten. I SOU 2021:3¹ föreslås att det även ska antas planer för skolbiblioteken. Samtliga huvudmän föreslås utforma dessa, även de enskilda huvudmännen.

Skollagen

Skollagen 2 kap 36 § anges att *Eleverna i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek².*

Skolverket

Skolverket³ har kommit ut med ett nytt förtydligande som innebär att rektor kan organisera så att skolbiblioteken stärker elevernas utbildning. Skolverket skriver även att bemanning är en förutsättning för att skolbiblioteket inte bara ska vara ett rum med böcker.

Det finns många fördelar med att skolbiblioteken bemannas av fackutbildade bibliotekarier. Genom sin utbildning har de fått med sig kunskaper och färdigheter som kompletterar lärarnas. Om skolbiblioteket bemannas med lärare eller annan personal är det lämpligt att de får kompetensutveckling utifrån skolbiblioteksperspektiv.

Beredningen för lärande och kultur tolkar det som att rektors uppgift är att verksamheten i skolbiblioteket organiseras så att;

- Den möter alla elevers behov av språk- och kunskapsutveckling
- Den är en del av skolans verksamhet

¹ SOU 2021:3, Skolbibliotek för bildning och utbildning

² SFS 2010:800 Skollag, Stockholm: Utbildningsdepartementet

³ Skolverket (2021), Organisera för skolbibliotek i undervisningen

4. Syfte

Policy för skolbibliotek tillhör Kungälv kommun. Policyn är en del i kommunens arbete med biblioteksverksamheten som är specifikt riktad till skolelever 6–16 år. Den är ett viktigt verktyg för att definiera skolbibliotekens roll och uppdrag.

Syftet med policyn är att skapa en gemensam riktning för utvecklingen av skolbiblioteken i kommunen. Policyn skall bidra till att öka likvärdigheten och kvalitativ skolbiblioteksverksamhet som gynnar alla elevers kunskapsinhämtning i Kungälv kommunala skolor.

Beredningens vision är att lokalerna för skolbiblioteken ska vara ändamålsenliga och anpassade efter verksamheten.

Skolbiblioteket har en viktig del i att stödja och bidra till elevers lärande i flera ämnen. Möjligheten att läsa, skriva och ha en god digital kompetens är en förutsättning för lärande vilket är en demokratisk rättighet samt viktig för att vara en aktiv samhällsmedborgare.

Forskning visar att skolbiblioteket bidrar till elevers lärande, bland annat är tillgång till skolbibliotekarie, samverkan mellan skolbibliotekarie och lärare samt att skolbiblioteket har legitimitet i skolan och stöd från skollädares är särskilt viktiga förutsättningar för att bidra till elevernas utveckling. Vidare behövs också digitala och fysiska resurser som är relevant för ändamålet och behov.⁴

5. Mål och viljeinriktning

Mål och viljeinriktning i dokumentet följer gällande lagstiftningar. Samtliga elever ska ha tillgång till skolbibliotek. Målet är att ha ett fullt fungerande skolbibliotek i varje kommunal grundskola. Viljeinriktningen är att det finns anställda skolbibliotekarier eller en ansvarig lärare som har ansvarsområde skolbiblioteket i samtliga kommunala grundskolor.

6. Kungälv kommuns strategiska mål

Policy för skolbibliotek tar även hänsyn till kommunfullmäktiges strategiska mål inom utbildningsområdet som är: *Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande. Kommunen är som huvudman ansvarig för den kommunala utbildningen. Det politiska ansvaret innebär att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det livslånga lärandet. Det handlar bl.a. om elevhälsa samt välutbildade lärare och skollädares, IT, läromedel och lokaler m m. Det handlar också om ledning och styrning av en omfattande organisation, att rätt beslut fattas på rätt nivå⁵.*

⁴ skolbiblioteket som pedagogisk resurs

⁵ Kungälv 2030

Policy för skolbibliotek är en strategisk handlingsplan med utgångspunkt i de mål för skolbiblioteken och de formuleringar om verksamhet för barn och unga som presenteras i Biblioteksplanen antagen av kommunfullmäktige 2020-02-06 § 8/2020⁶. Beredningen för lärande och kultur föreslår att denna policy ligger till grund för en ny skolbiblioteksplan. Den bör läggas till som ett eget kapitel i Kungälvs kommunala biblioteksplan.

Policyn för skolbibliotek har koppling till den lokalt långsiktiga skrivelsen Digitaliseringspolicyn för Kungälvs kommuns skolor antagen av kommunfullmäktige 2021- 04-15⁷.

Denna Policy för skolbibliotek tar sin utgångspunkt i de nationella dokumenten "Skolbiblioteket som pedagogisk resurs"⁸, Skolinspektionen 2018 som efter granskning av skolbibliotek i Sverige menar att det som brister handlar om avsaknad av samverkan mellan skola och skolbibliotek. Det saknas likvärdig tillgång till skolbibliotek för barn och elever vilket påverkar läsförståelse samt kunskap om källkritik och informationssökning.

7. Skolbibliotek för bildning och utbildning

Idag finns det i praktiken ingen reglering av hur skolbiblioteken bör se ut på våra skolor. Det enda som står angivet i skollagen är att det ska finnas "tillgång till skolbibliotek". Det finns inget förtydligande till vad begreppet "skolbibliotek" innebär eller vad syftet med ett skolbibliotek är för något. Detta försöker utredningen SOU 2021:3 komma till rätta med. Beredningen för lärande och kultur vill lyfta fram några specifika punkter som tas upp i utredningen och att Skolbiblioteket ska vara en samlingsplats för bildning, kunskapsinhämtning, studier och trygghet och fantasi. Här bör finnas litteratur av olika slag och personal med kunskap att stimulera och möta elever och deras intressen.

- Skolbiblioteken bör finnas fysiskt nära skolan. I samband med nybyggnation ska man sträva efter att ha skolbiblioteket i samma byggnad.
- Skolbiblioteken bör vara en integrerad del i undervisningen.
- Skolan skall sträva efter att det finns anställda skolbibliotekarier eller en ansvarig lärare som har ansvarsområde skolbiblioteket.
- Att det bör finnas ändamålsenliga lokaler för bibliotek.

⁶ Biblioteksplan Kungälvs kommun 20200206, §8/2020

⁷ Digitaliseringspolicy förskola-skola Kungälvs kommun

⁸ skolbiblioteket som pedagogisk resurs

8. Nuläge

I Kungälv idag 2021 finns det 17 grundskolor och sex gymnasieenheter. Av kommunens grundskolor har de flesta någon form av skolbibliotek. Två av sex folkbibliotek är integrerade skolbibliotek, Mimers Hus och Ytterbyskolan, även i Kärna ligger folkbiblioteket i samma byggnad som skolan.

9. Framtida vision

Beredningen för lärande och kultur framtidsvision om Kungälv kommunala skolbibliotek

- att det i framtiden finns skolbibliotek på alla kommunala skolenheter.
- att de nyproducerade skolorna som byggs har ett skolbibliotek som en naturlig del i skolans övriga verksamhet.
- att det i biblioteken finns både pappersböcker och digitala program där man kan läsa litteratur.
- att alla skolbibliotek har ett gemensamt digitalt bibliotekssystem som är integrerad med relevanta pedagogiska plattformar.
- att det digitala bibliotekssystemet visar på helheten av kommunens skolbiblioteks- litteratur.
- att alla skolor har en bibliotekarie i någon form, detta kan med fördel ske gemensamt mellan skolor.
- att kommunen centralt arbetar för ökad tillgång till e-böcker och e-media tillsammans med skolan.
- att det finns en naturlig koppling mellan skolbiblioteken och folkbiblioteken.
- att skolbiblioteken på bästa sätt bör arbeta för att stärka utbildningens kvalitet och att verksamheten därmed är en integrerad del av undervisningen.
- att omfatta hela dagen, inte bara under skoltid.

10. Sammanfattning

I Kungälv strävar vi efter att alla barn och elever har tillgång till litteratur, medier och information som medel för att utveckla språk och kunskap. Att kunna läsa, förstå och göra sin röst hörd är en rättighet för alla barn och ungdomar. För att kunna omvandla information till kunskap och bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle behöver barn och unga vägledning i att källkritiskt söka, välja och värdera information. Högläsning, lässtimulans och många tillfällen att samtala om litteratur bidrar till lusten att läsa och ger läsengagemang. En stark läskultur i skolan stärker barn och elevers språk- och kunskapsutveckling.

I Kungälv ska skolbiblioteken sträva efter att ha bemanning, öppet-tider och resurser som möjliggör att skolbibliotekspersonalen aktivt kan bidra till elevernas språk- och kunskapsutveckling i samarbete med övrig pedagogisk personal.

Personalen i skolbiblioteket bör få relevant utbildning för uppdraget och möjlighet till kompetensutveckling.

Rektor ansvarar för att pedagogisk personal använder skolbiblioteket i undervisningen och bidrar i planering och utformning av biblioteksverksamheten.

För de elever som är i behov av anpassningar eller särskilt stöd kan skolbiblioteket stötta upp och vara en viktig resurs.

Skolbiblioteksansvarig bör även tillgodose och främja flerspråkiga elevers behov av läsning på modersmålet.

Lärarna har huvudansvaret för undervisningen, men skolbibliotekarien ska sträva efter att fungera som en samarbetspartner till läraren och ett stöd för eleverna.

Skolbibliotekarien ansvarar för bibliotekets medieurval men kan till exempel också vara delaktig i eller driva olika läsprojekt, genomföra bokprat och övningar i informationssökning och källkritik.

11. Levandegöra

Policydokumentet utgör grunden för utskottets handlingsplaner. Förvaltningen bryter ner handlingsplanerna i verksamhetsplaner. Policyns viljeinriktning ska genomsyra samtliga styrdokument som en röd tråd.

Policy för skolbibliotek i Kungälv kommun kommunala grundskolor publiceras på kommunens hemsida och följs upp under varje mandatperiod.

12. Uppföljning

I skolans ordinarie systematiska kvalitetsarbete bör skolbiblioteksarbetet finnas med. I det systematiska kvalitetsarbetet finns uppföljningsområden som är kopplat till skolbiblioteken.

I samband med att Skolbiblioteksplanen revideras varje mandatperiod blir ansvariga politiker uppdaterade och dialog förs om utvecklingen inom området.

Referenslista

Digitalisering - förskola - skola Kungälv kommun
<https://www.kungalv.se/siteassets/dokument/kommun-och-politik/styrdokument/kommunens-interna/digitalisering---forskola-och-skola-i-kungalvs-kommun.pdf> hämtad 2021-12-09

Kungälv kommun Biblioteksplan 20200206 §8/2020.
<https://www.kungalv.se/siteassets/dokument/kommun-och-politik/styrdokument/for-invanare-och-foretagare/biblioteksplan-2020-2023.pdf> hämtad 2021-12-09

Kungälv 2030 <https://www.kungalv.se/siteassets/dokument/kommun-och-politik/arsredovisning/programforklaring-kungalv-2030-strategiska-mal-budgetdirektiv-2023-slutversion-11-nov-22.pdf> hämtad 2023-03-06

SFS 2010:800 Skollag, Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket (2018), skolbiblioteket som pedagogisk resurs
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2018/skolbibliotek/skolbiblioteket-som-pedagogisk-resurs-skolinspektionen-2018.pdf>

Skolverket (2021), Organisera för skolbibliotek i undervisningen,
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stodi-arbetet/organisera-for-skolbibliotek-i-undervisningen> , hämtad 2021-12-09.

SOU 2021:3, Skolbibliotek för bildning och utbildning, Stockholm: Regeringen. Tillgänglig i fulltext via <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/01/sou-20213/> , hämtad 2021-12-09